

**Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-235/16-E

Název právnické osoby vykonávající činnost školy	Základní škola Opatovice nad Labem, okres Pardubice
Sídlo	Školní 247, 533 45 Opatovice nad Labem
E-mail právnické osoby	zs.opatovice@worldonline.cz
IČ	60158387
Identifikátor	600096271
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Hynek Kalhous
Zřizovatel	obec Opatovice nad Labem
Místo inspekční činnosti	Školní 247, 533 45 Opatovice nad Labem
Termín inspekční činnosti	10. a 11. 3., 14. a 15. 3. 2016

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle § 174 odst. 5 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším, odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, vykonaná na základě podnětu ze dne 4. 2. 2016.

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) školského zákona, ve znění pozdějších předpisů, včetně naplňování školních vzdělávacích programů.

Charakteristika

Základní škola Opatovice nad Labem, okres Pardubice (dále „škola“) vykonává činnost v souladu se zápisem v rejstříku škol a školských zařízení. K 1. 9. 2014 byl navýšen počet účastníků školní družiny ze 75 na 90.

Škola se nachází v obci s přibližně 2500 obyvateli na pomezí Pardubického a Královéhradeckého kraje. V těsné blízkosti vede hlavní dopravní spojnice měst Pardubice a Hradec Králové, nedaleko je tepelná elektrárna.

Od poslední inspekční činnosti nastal posun v naplněnosti školy ze 79 % na 95 %. Aktuálně z počtu 331 žáků (z toho 221 na 1. stupni) vzdělávaných ve 14 třídách tvoří asi jednu třetinu žáci, kteří nejsou místní. Vyučováno je šest žáků s cizí státní příslušností, speciální vzdělávací potřeby byly diagnostikovány u 25 žáků, pro šest z nich byl zpracován individuální vzdělávací plán. Ve škole je vzděláván i jeden žák mimořádně nadaný. Výuka je vedena podle Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (dále ŠVP ZV).

Tři oddělení školní družiny byla naplněna na 100 % (zapsanými účastníky jsou žáci z nejnižších ročníků). Činnost probíhá podle Školního vzdělávacího programu pro školní družinu (dále ŠVP ŠD).

Hodnocení podmínek vzdělávání ve vztahu ke vzdělávacím programům

Cíle uváděné v Konceptci řízení a rozvoje školy byly stanoveny v roce 2012. Průběžně uskutečňované kroky (např. v oblasti materiálního rozvoje, personálního zabezpečení) jsou zaznamenány ve výročních zprávách o činnosti školy. Další bližší rozpracování, uvedení strategií a indikátorů vedoucích k dosažení plánovaných záměrů však nejsou zřejmé, stejně jako zpřístupnění koncepce dalším aktérům vzdělávacího procesu. Plán organizace školního roku je převážně přehledem akcí a aktivit pro dané období.

Ve zpracovaných dokumentech (školní řád, vnitřní směrnice aj.) jsou nastavena pravidla činnosti školy a jejich dvou školských zařízení. Organizační struktura je určena. Rozdělení kompetencí ve vedení školy je ale nerovnoměrné. Řediteli školy (ve funkci je patnáctým rokem) náleží především oblast technická a technologická a přijímání nových zaměstnanců. Oproti tomu jeho zástupkyně v celém rozsahu zabezpečuje a zodpovídá za úsek pedagogický a vzdělávací proces. Hospitační a kontrolní činnost realizuje podle plánu, ale reaguje i na aktuální situace (např. změna třídního učitele). Zhlédnutou výuku s pedagogy analyzuje, avšak stanovení pro ně konkrétních osobních evaluačních cílů bylo málo zřejmé. Posouzení vzdělávacího procesu a návrhy opatření ze strany ředitele školy téměř zcela chybí. Ojedinelé hospitace směřuje pouze do hodin nových pedagogů. Vzhledem k tomu, že i další kontrolní činnost v celé šíři (dokumentace, naplňování ŠVP ZV aj.) spočívá vedle veškerých organizačních záležitostí (rozvrh, suplování, přijímání žáků, opravné zkoušky atd.) na zástupkyni ředitele školy, jsou kontrolní mechanismy v některých momentech méně efektivní. Delegování dílčích úkolů na členy metodického sdružení či předmětových komisí je minimální.

Pedagogický sbor je poměrně stabilizovaný, zkušený, s průměrnou dvacetiletou délkou praxe. Vzdělávací proces zajišťuje 20 učitelů, tři vychovatelky školní družiny a asistentka pedagoga. Dvě hodiny konverzace v anglickém jazyce zabezpečuje rodilý mluvčí. Odbornou kvalifikaci pedagogičtí pracovníci splňují nebo si ji aktuálně doplňují (dvě učitelky a jedna vychovatelka) odpovídajícím vzděláváním. Z odborných specializací (aprobací) ve škole stále chybí zabezpečení např. výuky zeměpisu, občanské a hudební výchovy.

Získání odborné kvalifikace, semináře vztahující se ke vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (dále SVP) nebo studium k výkonu specializovaných činností jsou prioritami plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Výchovná poradkyně aktuálně absolvuje odpovídající vzdělávání, svoji práci na základě získaných poznatků obohacuje o nové přístupy. Cíleně je určena také náplň samostudia. Jeho reflexe však neprobíhá, což jeho účinek minimalizuje. V průběhu vzdělávacího procesu se nepříznivě projevila jen ojedinělá účast pedagogů na individuálních vzdělávacích akcích k aktivizujícím metodám a formám práce, k sebehodnocení a vzájemnému hodnocení žáků v uplynulém období. Informace z absolvovaných seminářů si učitelé sice sdělují, ale následně většinou neaplikují. Ani přímá realizace výměny zkušeností a námětů, např. v rámci vzájemných hospitací, nebyla dosud uplatňována.

Prevenici rizikového chování žáků má škola podrobně zpracovanou, včetně analýzy současného stavu. Realizace probíhá hlavně ve vyučovacích předmětech jednotlivých ročníků. Dále je rozvíjena formou spolupráce s různými institucemi (Policie ČR, pedagogicko-psychologická poradna, Český červený kříž, Charita Pardubice aj.), které pro školu připravují besedy, přednášky, modelové situace (např. Den bezpečnosti a ekologie). Pro žáky 6. ročníku jsou organizovány adaptační kurzy, pro 8. ročník aktivity se zaměřením na výchovu ke zdravému životnímu stylu či dopravní výchovu. Nejstarší žáci získávají cenné poznatky v rámci akce Právní vědomí patnáctiletých, včetně následné účasti při soudním jednání. Žáci mají také možnost anonymního vyjádření prostřednictvím schránky důvěry.

Ředitel školy zejména v součinnosti se zřizovatelem má zájem na zlepšování prostředí pro vzdělávání. Vyučovací proces je realizován ve třídách a odborných učebnách umístěných v několika pavilonech. Škola zvýšila zabezpečení vstupu do jednotlivých objektů. Přínosem pro výuku byl nákup dalších interaktivních tabulí (finanční sponzorský dar), učebních materiálů atd. Kromě finančních prostředků poskytnutých zřizovatelem, ze státního rozpočtu a z rozvojových programů je příjmem školy také doplňková činnost (pronájem tělocvičny, provozování zájmového centra, stravování cizích strávníků). Na základě aktivního zapojení do výzev v rámci operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost škola realizuje činnosti směřující na podporu a zkvalitnění výuky. Partnerem školy je sdružení rodičů, které v posledním období finančně přispělo například na vybavení zájmového centra nebo nákup knih do školní knihovny.

Pro zkvalitnění podmínek pro školní stravování byla v uplynulém školním roce realizována z finančních prostředků zřizovatele celková rekonstrukce školní kuchyně a jídelny. Nabízená skladba jídel byla v době inspekční činnosti pestrá, výživové normy sledovaných potravin nebyly naplněny pouze u mléčných výrobků, pitný režim byl zajištěn při podávání oběda. Využívání projektů Ovoce do škol a Mléko do škol přispívá k vytváření zdravých stravovacích návyků. Škola se také zapojila do projektu Obědy pro děti, jehož cílem je pomoci žákům, jejichž rodiče se ocitli v tíživé životní situaci a nemohou si dovolit platit jim obědy.

Podmínky vzdělávání ve vztahu ke vzdělávacím programům mají úroveň vyžadující zlepšení.

Hodnocení průběhu vzdělávání ve vztahu ke vzdělávacím programům

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání platný od 1. 9. 2014 byl doplněn Dodatkem k 1. 1. 2015. Ve svém všeobecném zaměření se více orientuje na vytváření zdravého, bezpečného a podnětného školního prostředí, které podporuje osobnostní a sociální rozvoj žáků. Učební plány byly naplňovány. V předmětech přírodověda

a vlastivěda bylo patrné nerovnoměrné rozložení učiva jednotlivých tematických okruhů vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět, některým byl věnován minimální rozsah, jiné naopak byly realizovány v neúměrně velkém časovém úseku.

V hospitovaných hodinách pedagogové stanovili vyučovací cíle zpravidla jako probírané téma, žáky s nimi seznámili, občas využili motivační prvky. Důraz byl kladen převážně na vědomostní složku, rozvíjení dovedností a postojů žáků bylo zastoupeno v menší míře.

Na 1. stupni učitelky preferovaly frontální formu výuky, kterou doplňovala samostatná práce žáků. Z výukových metod byl nejčastěji využit řízený rozhovor. Občasné zpestření přinášely některé aktivizující prvky, například zařazení práce s pomůckou, propojení s každodenním životem a okolním regionem nebo bezprostřední účast na tvorbě obsahu vyučovací hodiny (vymyšlení příkladů apod.). Žáci tak měli možnost rozvíjet své logické myšlení a uvažování v souvislostech. Nedostatkem byla absence kooperativních činností, jež by žáky vedly ke vzájemné pomoci, toleranci a důvěře. Ojedinelé byly pouze aktivity ve dvojicích. Zhlédnuté činnosti byly logicky i námětově propojené. Tempo výuky bylo přiměřené, pozornost žáků se učitelkám dařilo udržet. Žáky se SVP většinou sledovaly, snažily se jim alespoň v části hodin poskytovat občasnou individuální pomoc. Procvičování a upevňování získaných vědomostí věnovaly většinou dostatek času. Převážně v cizím jazyce a promyšlenými metodami byla vedena výuka anglického jazyka jedné skupiny žáků, pestré střídání činností účinně podporovalo rozvíjení jejich mluvního projevu. Vhodně byl využit i potenciál nadaného žáka, na kterého učitelka delegovala vedení aktivity pro spolužáky. V jedné třídě 1. ročníku nebyl při nácvičování psaní daného písmene dodržen metodický postup, současně byla u části žáků zjištěna nedostatečná fixace tvarů písmen již osvojených.

Ve vyučovacích hodinách na 2. stupni byla zastoupena pouze individuální práce žáků společně s frontálním působením na celý třídní kolektiv. Zařazení párových nebo skupinových aktivit zcela chybělo. Efektivitu výuky snižovaly příliš dlouhé časové úseky jedné činnosti, zapojení jen několika žáků atd. Ojedinelé byly předkládány úkoly podporující řešení problémů, vyvozování nových poznatků nebo propojování souvislostí s reálnými situacemi. Žákům se SVP byly úkoly a požadavky při výuce zpravidla nastaveny stejně jako ostatním, přiměřená diferenciací učiva nebyla zaznamenána. Průběžné hodnocení práce bylo pozitivní, povzbudivé. Vhodně aplikovanými dovednostně-praktickými metodami v rámci tělesné výchovy žáci rozvíjeli svoji tělesnou zdatnost. Výuka matematiky byla monotematická, což zejména pro mladší žáky bylo náročné z hlediska udržení pozornosti a soustředění. Žáci, kteří v tomto školním roce začínali s dalším cizím jazykem, měli při výuce zvládnout řadu gramatických jevů, ale podstatný prvek tohoto předmětu, tj. rozvoj ústní komunikace, byl zanedbatelný.

Při vyučování žáci často doplňovali údaje do pracovních listů, didaktické pomůcky a prostředky IT byly uplatněny minimálně (např. promítání filmové ukázky, prezentace učiva, ojedinelé jeho procvičování). Závěry hodin byly mnohdy poznamenány nedostatkem času na shrnutí učiva, zhodnocení práce prováděli pouze vyučující, a to jen někdy. Sebehodnocení se občas objevilo pouze na 1. stupni, vzájemné hodnocení vůbec.

Činnost školní družiny vychází ze zpracovaného ŠVP ŠD, jehož obsah byl v souladu s právními předpisy. Každé oddělení má k dispozici vlastní učebnu vybavenou zánovním nábytkem. Přínosem pro činnost je rozlehlá školní zahrada vybavená herními prvky. Vychovatelky s žáky komunikovaly zdvořilým, přátelským způsobem, nabízely jim zajímavé činnosti, převážně tematicky zaměřené (jaro, Velikonoce). Každý den zařadily pohybové aktivity na školní zahradě. Pořádají řadu akcí (vánoční a velikonoční dílny, Rok v přírodě aj.), několikaletou tradici má pěvecká soutěž Perníkový slavík.

Vedení školy reagovalo na poptávku zájmové činnosti i pro žáky 3. a 4. ročníků otevřením zájmového centra, do něhož mohou docházet i další nepřihlášení žáci. Nabízený program je každý den po vyučování, včetně řady zájmových kroužků, zajišťovaných jak školou, tak i ve spolupráci s Kroužky ČR Východ, o.p.s.

Průběh vzdělávání ve vztahu ke vzdělávacím programům má očekávanou úroveň.

Hodnocení výsledků vzdělávání ve vztahu ke vzdělávacím programům

Při přijímání k základnímu vzdělávání jsou respektována příslušná ustanovení školského zákona, ke všem uchazečům škola přistupuje vstřícně, v posledním období nebylo vydáno žádné rozhodnutí o nepřijetí. K usnadnění přechodu předškolních dětí do pozice žáků přispívá pravidelná spolupráce s místní mateřskou školou. V případě zjištění nedostatečné školní zralosti žáka v průběhu 1. ročníku škola využívá institutu dodatečného odkladu.

V průběhu výuky bylo zřetelné především naplňování kompetence k učení. Z dalších jsou rozvíjeny kompetence občanské a sociální, zejména prostřednictvím různých mimoškolních aktivit (návštěvy kulturních představení, vlastní akce pro veřejnost, charitativní aktivity apod.). V závislosti na volbě použitých forem a metod výuky jsou nejméně posilovány kompetence k řešení problémů a komunikativní.

Velmi dobrou úroveň škola tradičně vykazuje v podpoře přírodovědné gramotnosti. Žáci se zapojují do různých ekologických programů, učí se třídít odpady, účastní se sběrových akcí. Na základě svých aktivit v této oblasti a výsledků v soutěži Zelený ParDoubek škola získala certifikát Ekologická škola Pardubického kraje 2. stupně. Cizojazyčnou gramotnost rozvíjejí jazykově-vzdělávací pobyty ve Velké Británii a též poznávací exkurze v jiných zemích (Rakousko, Německo apod.). Také jazykové dílny se zahraničními lektory realizované v rámci projektu EDISON přispěly k podpoře jazykových znalostí.

Učitelé získávají zpětnou vazbu o úrovni znalostí a dovedností žáků především prostřednictvím vlastních evaluačních nástrojů (zkoušení, písemné práce apod.). U žáků 9. ročníku dosaženou míru očekávaných výstupů v jazyce českém, anglickém a v matematice ukazuje tzv. Malá maturita. Mimo to se žáci v minulém roce účastnili mezinárodního šetření PISA a dále byla kvalita vzdělávání ověřována prostřednictvím výběrového zjišťování ČŠI. Výsledky se zpravidla pohybovaly kolem celostátního průměru, kromě vedení školy se s nimi seznamují i příslušní učitelé, systematictější práce není prováděna.

Celkové hodnocení žáků na vysvědčení v posledních dvou klasifikačních obdobích vykazuje příznivý stav, s vyznamenáním prospělo 70 % žáků školy, na 2. stupni jich bylo kolem 40 %. Jediným neprospívajícím ve 2. pololetí školního roku 2014/2015 byl žák 1. ročníku, který byl ve dvou předmětech hodnocen stupněm prospěchu nedostatečný. Z příslušné dokumentace bylo zjištěno, že opakuje ročník, aniž by konal opravné zkoušky, což není v souladu s platnými právními předpisy.

Žákům s rizikem školního neúspěchu učitelé nabízejí například dovysvětlení učebních látek v rámci nepravidelného doučování či možnost přezkoušení. Novým způsobem je orientována podpora žáků se SVP. Pro každého z nich je vypracován tzv. malý individuální plán. Důvodem je, aby se učitelé seznámili s jejich specifiky. Přesto při výuce využití speciálních pomůcek (přehledy učiva apod.) někdy zcela chybělo, čímž některými vyučujícími nebyla respektována doporučení školského poradenského zařízení. Podpora tak nejčastěji spočívala v zohlednění hodnocení.

Žáci mají možnost srovnání svých znalostí a dovedností v rámci různých soutěží. Úspěšní jsou zejména v dopravní soutěži Mladý cyklista, v níž pravidelně přes vítězství v okresním a krajském kole postupují až do republikového finále, a to v obou kategoriích. Výborných výsledků žáci dosáhli také v soutěži Finanční gramotnost nebo v různých sportovních kláních.

Výsledky vzdělávání ve vztahu ke vzdělávacím programům mají očekávanou úroveň.

Závěry

Zásadní nedostatky

- *opakování ročníku bez absolvování opravné zkoušky*

Slabé stránky

- *nezřetelné nastavení dílčích koncepčních strategií*
- *nevyvážené rozdělení kompetencí vedení školy*
- *nerovnoměrné rozložení učiva přírodovědy a vlastivědy ve 4. a 5. ročníku*
- *minimální zařazování aktivizujících metod a forem práce při výuce*
- *ojedinělá aplikace sebehodnocení žáků a vzájemného hodnocení*

Návrhy na zlepšení stavu

- *zapojit do strategického rozvoje školy a koncepčních záměrů další účastníky vzdělávání, průběžně koncepci vyhodnocovat*
- *delegovat úkoly na další pedagogické pracovníky*
- *uplatňovat vzájemné hospitace včetně užší kooperace učitelů 1. a 2. stupně*

Hodnocení vývoje

- *došlo k navýšení kapacity školní družiny*
- *byla provedena modernizace školní jídelny a kuchyně*

Seznam dokladů a ostatních materiálů, o které se inspekční zjištění opírá

1. Zřizovací listina příspěvkové organizace obce – Základní školy Opatovice n/L., okres Pardubice, čj. 1500/09, ze dne 22. 10. 2009
2. Rozhodnutí MŠMT o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, čj. 2216/99, ze dne 11. 10. 1999
3. Rozhodnutí Krajského úřadu Pardubického kraje ve věci návrhu na zápis změny v údajích vedených v rejstříku škol a školských zařízení, čj. SpKrÚ 23970/2014 OŠK, ze dne 18. 4. 2014, s účinností od 1. 9. 2014
4. Jmenování pro výkon činnosti ředitele ze dne 15. 6. 2012, s účinností od 1. 8. 2012, vydala Obec Opatovice nad Labem
5. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání platný od 1. 9. 2014 včetně Dodatku k 1. 1. 2015

6. Školní vzdělávací program pro školní družinu platný od 1. 9. 2014
7. Školní řád Základní školy Opatovice nad Labem, okres Pardubice ze dne 1. 9. 2014
8. Pravidla hodnocení žáků v Základní škole Opatovice nad Labem, okres Pardubice ze dne 1. 9. 2014
9. Vnitřní řád školní družiny platný od 1. 9. 2014
10. Vnitřní řád zájmového centra platný od 1. 9. 2014
11. Výroční zpráva o činnosti školy, školní roky 2013/2014, 2014/2015
12. Koncepce řízení a rozvoje Základní školy Opatovice nad Labem, okres Pardubice ze dne 18. 5. 2012
13. Minimální preventivní program pro školní rok 2015/2016
14. Rozvrhy vyučovacích hodin tříd a učitelů, školní rok 2015/2016
15. Třídní knihy, školní rok 2015/2016
16. Přehledy výchovně vzdělávací práce, docházkové sešity, zápisní listky, školní rok 2015/2016
17. Třídní výkazy a katalogové listy žáků (elektronická školní matrika), školní roky 2014/2015, 2015/2016
18. Protokoly z opravných zkoušek, školní rok 2014/2015
19. Záznamy z jednání pedagogické rady s posledním zápisem ze dne 25. 1. 2016
20. Dokumentace žáků se SVP, školní rok 2015/2016
21. Personální dokumentace pedagogických pracovníků, školní rok 2015/2016

Poučení

Podle § 174 odst. 10 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Pardubický inspektorát, Rožkova 2432, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Olga Příhodová, školní inspektorka

Mgr. Olga Příhodová v. r.

PaedDr. Marta Hunalová, školní inspektorka

PaedDr. Marta Hunalová v. r.

Bc. Lenka Koutníková, kontrolní pracovnice

Bc. Lenka Koutníková v. r.

Mgr. Mirka Machková, školní inspektorka

Mgr. Mirka Machková v. r.

V Pardubicích 8. 4. 2016

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Hynek Kalhous, ředitel školy

Mgr. Hynek Kalhous v. r.

V Opatovicích nad Labem 13. 4. 2016